

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının, İhtüzüğün 89 ncu Maddesi Uyarınca Geri Alman Maddeleri Hakkında Plan Komisyonu Raporu. (1/93)

Plan Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Plan Komisyonu
Esas No. : 1/93
Karar No. : 19

3 . 5 . 1978

Millet Meclisi Başkanlığına

Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi hakkında kanun tasarısı Komisyonumuzca daha önce görüşülerek 20 . 3 . 1978 gün ve 7 numaralı kararı ile Yüksek Başkanlığa sunulmuştu.

Millet Meclisi Genel Kurulunun 25 . 4 . 1978 günlü 136 ncı Birleşiminde yapılan müzakerelerin ışığı altında yeniden görüşmek üzere, verilen önergelerle birlikte İhtüzüğün 89 ncu maddesine göre geri alınan maddeler Komisyonumuzda yeniden tetkik ve müzakere edilerek karara bağlandı.

1. Üçüncü maddenin ikinci fıkrası ile ilgili önerge; bu yasanın yürürlük tarihinden sonra yurda kesin dönüş yapanların «bağlı oldukları yabancı sigorta kurumundan primlerinin tamamını veya bir kısmını geri almamış olma koşulunun» kaldırılmasını amaçlamakta idi. Ancak, yurt dışında sağlanmış olan sosyal güvenlik haklarını, korumak düşüncesiyle tasarıya giren bu koşul, kesin dönüş yapacak olan vatandaşlarımızın Türk Sosyal Güvenlik kurumlarına yatıracakları primleri karşılmasını sağlayacağı düşüncesiyle tasarıdan bu koşulu çıkaran önerge kabul edilmiş ve madde bu değişikliğe göre yeniden düzenlenmiştir.

2. Yeni geçici 2 nci madde eklenmesini öngören önerge ile yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının, Türk Sosyal Güvenlik kurumlarındaki, çalışmalarının değerlendirilmesinde, yurt içinde çalışanlara göre bir ayrıcalık tanımak istenmektedir. Böylece yurt dışında çalışanlara emeklilik için gerekli süre beş yıl daha kısaltılarak, bu uygulama ile ayrıcalığın yurt içinde çalışanlara da yaygınlaştırılmasını özendirici bir durum ortaya konulmaktadır.

Sosyal Güvenlik kurumlarının aktüerya olarak altından kalkamayacakları böyle bir gelişim, zaten diğer ülke sosyal güvenlik kurumları ile olan büyük farklılıkları bir miktar daha çoğaltarak, sosyal güvenlik sözleşmeleri ile sağlanan hakları uygulanmaz bir hale getireceği gözönünde tutularak, işçilerimizin de dönüşünü hızlandırıcı bir nitelik görüldüğünden, önerge kabul edilmemiştir.

3. Genel Kurulda verilen önergelerin değerlendirilmesinin dışında, tasarının 3, 4 ve 5 nci maddelerinde geçen «çalıştıkları ülkenin para birimi üzerinden» sözcüğünün, konvertibl olmayan yabancı paralarla da primlerin ödenmek durumunda olunabileceği kaygısı nedeniyle verilen önergelerin kabulü ile bu sözcüklerin yerine «döviz» sözcüğünün konulması suretiyle maddelerin düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

4. Tasarının 6 ncı maddesine, yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının orada kazandıkları sosyal güvenlik haklarını kaybetmemeleri ve tasarının 3 ncü maddesinin 2 nci fıkrasından çıkarılan primlerini çekmemiş olanların da bu yasayla verilen haklardan yararlandırılmasının sağlanması üzerine ortaya çıkacak sorunları gidermek amacı ile yeni bir fıkranın eklenmesi uygun görülmüştür.

5. Tasarıya, bu yasanın yürürlük tarihinden önce yurda kesin dönüş yapan ve Türk Sosyal Güvenlik kurumlarından kendilerine «kısmi aylık» bağlananların da bu yasadaki belirlenen koşulları yerine getirmek suretiyle haklardan yararlanmaları amacıyla Komisyonumuzca metne eklenen geçici maddenin geçici 1 nci madde olarak evvelce metinde bulunan geçici 1 nci maddenin 2 nci, geçici 2 nci maddenin de geçici 3 ncü madde olarak kabul edilmiştir.

Genel Kurulun olurlarının sağlanması için, Yüksek Başkanlığa sunulur.
Saygılarımızla.

Başkan
Tekirdağ
Yılmaz Alpaslan

Başkanvekili
Aydın
Muharrem Sökeli

Sözcü
İstanbul
Sevil Korum

Kâtip
Trabzon
Ertöz Vahit Suiçmez
İmzada bulunamadı.

Adana
M. Kemal Küçüktepepınar
İmzada bulunamadı.

Adıyaman
Abdurrahman Ünsal

Ankara
Sebati Ataman

Antalya
Kaya Çakmakçı

Artvin
Mehmet Balta

Bolu
Halûk Karabörklü

Çanakkale
Orhan Çaneri

Denizli
Emin Atıf Şohoğlu

İstanbul
Ali Nejat Ölçen

İstanbul
Metin Tüzün

Kars
Doğan Araslı

Kastamonu
Sabri Tiğli

Kırklareli
Mehmet Dedeoğlu

Manisa
Sümer Oral

Ordu
Bilâl Taranoğlu

Samsun
İ. Etem Kılıçoğlu

Siirt
Nebil Oktay

Sivas
Ali Gürbüz

Sivas
Azimet Köylüoğlu

PLAN KOMİSYONUNCA YENİDEN DÜZENLENEN METİN

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının, Yurt Dışında Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından;

1. Bu kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönmüş olanlar, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren 1 yıl içinde, yurt dışına çıkmadan önce çalıştığı veya halen bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumlarından, her hangi bir sosyal güvenlik kurumu ile ilgisi yoksa Sosyal Sigortalar Kurumundan, yazılı istekte bulunmaları koşuluyla çalıştıkları ülkelerdeki hizmetlerinin tamamını;

a) Çalıştığı süreleri belgelemek;

b) Dış ülkede elde ettiği dönüş tarihinden önceki son aylık kazancının dönüş tarihindeki Türk parası karşılığı tutarı veya isteği halinde başvuru tarihindeki tavan sınırı üzerinden ve ilgili sosyal güvenlik kurumları kanunları uyarınca hesaplanacak işçi ve işveren sigorta primleri veya kesenek ve karşılıklar tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren en geç 3 yıl içinde yıllık eşit taksitlerle ödemek koşulu ile değerlendirebilirler. Bu süreler varsa eski hizmetleri ile birleştirilir.

Primlerin ve keseneklerin hesabında sosyal güvenlik kurumları kanunlarının istek tarihindeki mahuliyet, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri veya kesenek ve karşılık oranı ile tavan sınırı esas alınır. Yürürlükteki asgari ücretin altında bir ücretle değerlendirme yapılamaz.

2. Bu kanunun yürürlük tarihinden sonra yurda kesin dönüş yapanlar dönüş tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumlarından yazılı olarak istekte bulunmaları koşuluyla, yurt dışında çalıştığı ve belgelediği sürelerin tamamı için sosyal güvenlik kurumları kanunları gereğince ve tavan sınırları gözönünde tutularak hesaplanacak, maaşlılık, yaşlılık ve ölüm sigortaları işçi ve işveren toplam prim tutarını veya kesenek ve karşılıklarını döviz olarak borcun tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yatırmaları halinde bu süreleri değerlendirilir. Bu süreler varsa eski hizmetleri ile birleştirilir.

TC Emekli Sandığına yapılacak hizmet değerlendirmelerinde 5434 sayılı Kanuna 20.5.1976 gün ve 2012 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile eklenen ek maddenin «d» fıkrasındaki esas ve oranlar uygulanır.

MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olanlar yurt dışında daha önce çalıştıkları ve belgeledikleri sürelerin tamamını, primlerini döviz olarak ödemek kaydıyla borçlanabilirler. Bu takdirde borçlanılan süreye ait primler istemde bulunanın yurt dışında almakta olduğu son aylık kazanç üzerinden sosyal güvenlik kurumları kanunları gereğince ve tavan sınırları gözönünde tutularak hesaplanır. Prim tutarı borcun tebliğ tarihinden itibaren toptan veya üç yıl içinde yıllık eşit taksitlerle ödenir.

Bu gibiler hakkında evveke 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş olmak koşulu aranmaz.

MADDE 5. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olan Türk vatandaşları, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortalıkla hakkından da bildirecekleri günlük kazanç üzerinden hesaplanacak işçi ve işveren hissesi primleri tutarını döviz olarak ödemek koşuluyla yararlanabilirler. Bu gibiler hakkında en az 5 yıl sigortalı olmak ve en az 750 gün maaşlılık, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödeme koşulu aranmaz. İsteğe bağlı sigorta primleri ilgilinin isteği halinde aylık olarak alınabilir.

MADDE 6. — Bu kanunun yayımı tarihinden önce yurda dönenlerle, sonradan yurda kesin dönüş yapacak olanlardan yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşları ile ilişkilerini kesmemiş olanların o ülke mevzuatına göre kazandıkları hakları saklıdır.

Yurt dışında çalışan Türk vatandaşları hesabına yabancı ülkelerdeki sosyal güvenlik kurumlarına yatırılmış bulunan tüm primlerin ülkelerarası anlaşmalarla Türkiye'ye transferi sağlandığında, bunların Türk parası karşılığı sigortaya veya kanuni varislerine ödenir.

MADDE 7. — Tasarının 6 ncı maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından, bu kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönmüş olup, kendilerine sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince, kısmi aylık bağlanmış olanlar, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumuna başvurarak bu kanunda belirlenen koşulları yerine getirmek suretiyle bu kanun hükümlerinden yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun geçici 1 nci maddesi geçici 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bakanlar Kurulu, 3 ncü maddenin 1 nci fıkrasındaki ve 8 nci maddedeki başvurma sürelerini gerekirse bir yıl daha uzatabilir.

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

